N:o 5.

Redaktör och utgifvare:
FRANS J. HUSS.
Expedition:
Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. ö. g.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 1 Mars 1893.

Pris:
Helt år 5 kr. — Lösnummer 25 öre.
Annonspris:
10 öre petitraden (15 öre utl.)

13. Årg.

August Enna.

Ett italienskt triumvirat synes för närvarande utsträcka sitt välde öfver alla operascener, det är Mascagni med sin »Cavalleria», som bildar förtruppen, efter honom följer Leoncavallo med sin »Pajazzo» och Verdi, man kan säga den föryngrade Verdi, med »Falstaff». Emellertid uppträder dock vid sidan af dessa italienare en skandinavisk tonsättare med samma segerlycka, »nordens Mascagni», som August Enna kallats till följd af sitt plötsliga framträdande ur det obemärkta till ryktbarhet genom sin opera »Hexan», hvilken ej blott i Köpenhamn utan äfven i Prag, Berlin och annorstädes i Tyskland med ovanlig framgång gått öfver scenen.

Eget nog är äfven den segervinnande komponisten till »Hexan» af italiensk extraction, såsom namnet antyder. August Enna kan kallas »sonen af söder och nord», ty hans farfader var italienare, och hans farmoder tyska; också visar hans begåfning som tonsättare frändskap såväl med det melodirika Italien, som med det musikaliskt djupsinniga Tyskland.

För två år sedan omtalade en korrespondent från Köpenhamn till Helsingborgs Dagblad en intressant upptäckt, ett fynd i den danska hufvudstaden af en ytterst framstående musikalisk talang. »Ett nytt namn», säger han, »har dykt upp i vår musikverld — ett namn vid hvilket de förnämsta musikkännare fästa de största förhoppningar, men som ännu är temligen okändt för publiken. Icke ens till Köpenhamnspressen har det i närvarande stund hunnit. Namnet är *August Enna*, och ingen mindre än kapellmästaren Johan Svendsen borgar för att namnet skall bli berömdt.

Herr August Enna har skrifvit en stor helaftonsopera, som i dessa dagar antagits till uppförande på kungliga teatern och ej blott antagits rätt och slätt, utan antagits med en censur så ståtlig, som näppeligen under en lång följd af år kommit någon dansk opera till det.

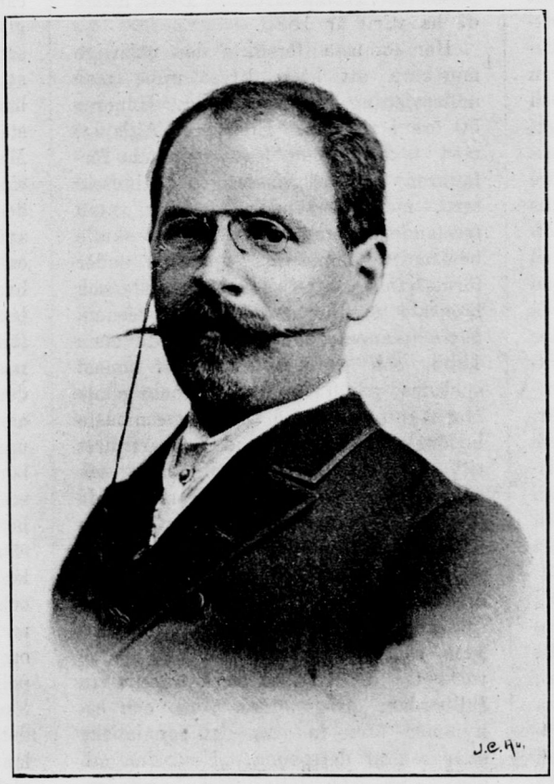

August Enna.

Jag besökte i dag Johan Svendsen för att få höra något närmare om denna opera och dess kompositör. Kapellmästaren uttalade sig helt oförbehållsamt för mig. — Det är, sade han, det talangfullaste musikverk, som någon dansk kompositör inlemnat till teatern sedan jag kom till Danmark. Det blir helt säkert en storartad succés. Först och främst är det de orkestrala verkningarna som öfverraskat mig. Jag vill icke säga att de äro allenastående, men skall jag jemföra, kan jag ej gå till någon mindre än Richard Wagner. Det finnes i instrumentationen verkligen mycket som påminner om Wagner; den är rent af mästerlig. Operan som herr Enna skrifvit heter 'Heksen'.

Att döma efter kapellmästare Svendsens uttalande och efter omdömen som fälts af andra musikkännare öfver detta verk, är det näppeligen något tvifvel om att dess upphofsman inom kort skall förvärfva ett stort namn. Det kan kanske vara af intresse att er-

fara något om denna blifvande storhets person.

Herr Enna är en helt liten, spenslig man, hvilkens yttre ej i något afseende låter ana något betydande. När dertill kommer att han är tillbakadragen och blygsam till sitt väsen, skall man någorlunda förstå, att han intill för kort tid sedan varit ganska opåaktad i vårt musikälskande samhälle.

August Enna är nemligen icke debutant som kompositör i den mening att han ej skrifvit något och försökt att få det utgifvet. Till och med en opera har han komponerat före denna, men den fick ett sorgligt öde: han brände upp den en vacker dag — då han frös och ej hade något annat att elda med. Sålunda har han sjelf berättat för min sagesman, men det är väl endast galghumor, Det har väl förargat honom att år ut och år in se på detta manuskript, som slutligen syntes honom värdelöst och som han i sitt vanmäktiga raseri kastade på elden».

Att spådomen om »Heksens» framgång på Köpenhamns operascen gick i fullbordan, det är väl bekant, äfvensom att operan der länge hållit sig uppe på repertoaren.

August Enna är född i Nakskov på ön Laaland den 13 maj 1860. Hans far var skomakare derstädes. Tio år gammal flyttade han med föräldrarna till Köpenhamn, der han ända till sin konfirmation fick undervisning i en friskola. Då han ej hade lust för faderns yrke, skaffade man honom plats på ett handelskontor, hvarefter han blef expedit i en kaffehandel. Men han syntes ej heller ha passat för den affären utan måste vända åter till hemmet och ånyo taga i tu med syl och pligg. Det vigtiga och hedervärda skomakaryrket intresserade honom dock mindre än ett gammalt piano, som var hans systers tillhörighet, och på detta öfvade han sig utan all undervisning så snart han hade ledighet. Slutligen lyckades han, 18 år gammal, att få sig en violin, på hvilken han, efter att ha erhållit till lärare en musikdirektör Krause, öfvade sig från morgon till kväll. Så förgingo ett par år. När Enna blef tjugu år gammal, tyckte han sig kunna draga nytta af sitt violinspel i någon orkester, och då han fick läsa en annons om plats för en violinist vid ett kapell i den finska staden Björneborg, reste han öfver dit. Hans verksamhet här var emellertid omvexlande nog; visserligen spelades af stadskapellet konsertmusik emellanåt, men mest gälde det att spela till dans, och han fick till och med slå trumma inom och utanför en cirkus, som gästade staden. Hela sex månader höll han ut med detta lif, men sedan drog han sig undan dessa mindre angenäma förhållanden — genom flykten och återvände hem till Köpenhamn.

Redan innan denna sin utflykt i verlden hade Enna för den lilla vaudeville-teatern i Fredriksborg komponerat operetten »En landsbyhistorie», hvilken gafs under hans frånvaro, man känner ej med huru stor framgång; men pjesen, hvars text var skrifven af en författare i tidningen »Social-Demokraten», uppfördes sedan i flere landsortsstäder.

Enna måtte väl ha funnit att studier på egen hand ej kunde leda till utveckling af hans musikaliska kunskap, han tog derför under ett halft år undervisning i violinspelning för konsertmästare Shörring vid Kgl. Operan och studerade samtidigt teori och komposition för organisten vid Garnisionkyrkan Rasmussen.

Han komponerade nu flitigt och — spelade till dans, numera, trots otillräcklig teknik, inproviserande allt på pianot. År 1883 begaf sig Enna med ett teatersällskap till landsorten, tjenstgörande som dess musikdirektör. Då medel till anskaffande af nödiga musikalier fattades, komponerade han sjelf all mellanaktsmusik; bland annat uppstodo under denna tid ett tiotal uvertyrer. Emellertid hade den poetiserande »typografen» åter fått ihop en libretto, benämnd »Areta», som Enna förhoppningsfullt satte i musik. Den illa hopkomna texten gjorde uppförandet omöjligt. En välvillig gynnarinnas understöd satte den unge tondiktaren i tillfälle att göra en resa i Tyskland. Han besökte på denna resa äfven Berlin, der han i Kgl. operahuset åhörde Nesslers »Trumpetaren». Detta måste då ha varit år 1885.

Hemkommen försökte den utfattige musikern att hålla lifvet uppe med undervisning i pianospelning. Honorar 50 öre i timmen. En opera »Aglaja», med text af den förut omtalade författaren erbjöds visserligen åt hofteatern, men återsändes, dock ej utan tröstande uppmuntran: den nästa skulle bestämdt komma att uppföras under förutsättning att »boken» dugde och lämpade sig för den kungliga scenen. Flere pianostycken af Enna utkommo 1885, och en orkestersuite af honom spelades på Tivoli. Gade och gamle Hartmann hade på det gynsammaste bedömdt och rekommenderat partituret till denna. Den förre berömde den ovanliga talangen och det öfverraskande dugtiga arbetet. År 1888 erhöll den nödlidande komponisten ett konstnärslegat, gifte sig och tog i tu med sin opera »Heksen». *Alfred Ipsen*, en ung diktare, skref texten efter Arthur Fitgers bekanta sorgspel. Innan partituret till detta sköna verk hunnit sin fullbordan, drogo dock sorg och bekymmer åter in hos den genialiske skaparen af detsamma. Hela den misère, som kan följa med konstnärslifvet, blef hans lott. I huru hög grad kan vara onödigt att relatera; allt nog: hofmusikhandlaren och förläggaren Henrik Hennings i Köpenhamn, så snart han gjort bekantskap med första akten i den ej långt ifrån färdiga operan, beslöt sig för att befria Enna ur det trångmål hvari han befann sig. I förening med några andra gynnare af talangen åstadkoms nu en insamling af en rätt betydande summa, som blef lösepenningen till full frihet för den betryckte komponisten. Befriad ur denna skärseld trädde han nu fram med sin »Hexa», hvilken för honom öppnade portarne till ärans och framgångens himmelrike.

Af Kgl. Operan i Köpenhamn blef »Heksen» genast antagen, efter det kapellmästaren Joh. Svendsen, såsom förut är nämdt, gjort bekantskap med operan. Det oaktadt fick partituret ligga der. Först när komponisten Lange-Müller, som såg hur torftigt Enna hade det, trädde i opposition mot denna senfärdighet och offentligt bragte saken på tal, begynte man instudera operan. I mars 1891 voro alla förberedelser till uppförandet undanstökade, men detta fördröjdes icke dess mindre ända till den 24 januari 1892, då »Heksen» första gången gick öfver scenen med en ovanlig succés, som man vet. Redan följande 1 juni gafs operan på Nya tyska teatern i Prag, der, som det heter, »bifallet var stort, sannt, frivilligt«, och en i allo berömmande kritik konstaterade operans välberättigade framgång. »Sedan premièrerna af Bizets »Carmen», Boitos »Mefistofeles» och Mascagnis »Cavalleria rusticana», skrifver man härifrån, »har ingen opera i Prag upplefvat en så sensationelt framgångsrik första föreställning, som Ennas »Hexan». Och härtill kommer den beaktansvärda enständigheten, att då Bizets, Boïtos och Mascagnis epokgörande verk, först efter sin rund genom en stor del af verlden, på entusiastiska kritikers vingar anlände till oss, stå vi här gent emot en *homo novissimus*, en kompositör, om hvars existens ingen utom hans hemland väl haft någon aning.» Operans första uppförande i Berlin den 12 januari i år, och den stora framgång den äfven der rönte hafva vi redan omnämnt, och den har sedermera med uppförandet i Magdeburg samma år börjat en ronde öfver Tysklands operascener, såvida icke obscuranta myndigheter på grund af textens innehåll sätta en gräns för triumftåget. I Ryssland är nämligen operan förbjuden och från Berlin kommer just nu en underrättelse, att centerpartiets hufvudorgan Germania derstädes gör ett stort politiskt nummer af »Hexans» uppförande i Berlin. Det skulle, heter det, vara en förnärmelse mot Tysklands millioner katoliker, hvilka energiskt protestera mot »denna af jesuithat genomsyrade opera», att gifva den på en af staten understödd operascen! Man vore frestad tro, att Ennas »Hexan» befaras kunna i fråga om tankefriheten spela samma rol som en gång

i annat hänseende Aubers »Den stumma». Märkvärdigt nog har man ännu icke fordrat att orginalet till »Hexans» libretto, Arthur Fitgers bok, skall bränas å båle!

Ehuru danska »Familjournalen» i somras visste berätta, att »Hexan» uppförts i Stockholm strax efter dess debut i Köpenhamn, har detta tills dato ej låtit höra af sig. Underhandlingar härom hafva egt rum mellan danske förläggaren herr Hennings och såväl direktör Nordqvist som nu varande operachefen, men ännu är ingenting afgjordt. Då vi emellertid anse denna operas upptagande på vår operascen, för hvilket naturligtvis inga »jesuit»-hinder här kunna möta, för alldeles säkert, skola vi väl få tillfälle att snart nog redogöra för operans innehåll och karaktär. Det må här blott nämnas att hexan, Thalea, är en ung, för vetenskapen svärmande, frisinnad egarinna till ett slott vid Ostfriesiska gränsen, hvarest handlingen tilldrager sig år 1648. De öfriga personerna i operan äro hennes syster Almuth, tjenarinna Gela, och trolofvade Edzard; vidare jesuiten Xaver, Edzards tjenare Lubbo, Simeon, en judisk lärd, och presten samt folk på slottet och i omnejden. Operan innehåller 4 akter.

Den genialiske danske komponisten är för närvarande sysselsatt med en ny opera, »Cleopatra», om hvilken de, som fått en inblick i detta verk, hysa de bästa förhoppningar.

Kgl. Operans finansfråga och herr Tamm på Fånö.

I Svensk Musiktidnings första nummer för detta år omnämndes i korthet att tillförordnade direktören från Kgl. Operan, kammarherre A. Burén aflemnat en skrifvelse med hemställan om upptagande för operaverksamhetens bedrifvande af ett nytt premie-obligationslån och lofvade vi att återkomma till denna för vår operas ekonomi vigtiga fråga, hvilken såsom berörande vår enda högre lyriska konstanstalts vare eller icke vara helt naturligt ligger inom området för en musiktidnings uppmärksamhet.

Genom en interpellation i första kammaren af herr Tamm på Fånö har frågan om detta nya teaterobligationslån dragits fram för riksdagen och vi kunna ej underlåta att inregistrera hvad interpellanten och hans interlokutörer dervid hufvudsakligen hade att andraga. För att emellertid ställa frågan på det klara och börja med sjelfva början, anföra vi först kammarherre Burens motivering för sitt låneförslag.

Till stöd för sin gjorda hemställan anför kammarherre Burén, att den för kungl. Operans fortfarande verksamhet hopsamlade penningsumman visat sig otillräcklig att under hela den tid, nya operahuset är under byggnad, fylla den brist, som årligen måste uppstå vid operaverksamheten. Hvilken som än kunde blifva kallad till chef för kungl. Operan, skulle icke, enligt hr Burens förmenande, kunna åstadkomma något jemnt och stadigt arbete utan ett betydligt extra understöd. Hr Burén hemställer på grund af hvad han andragit, att chefen för finans-departementet ville sätta sig i förbindelse med teaterbyggnadskonsortiet för denna sak, och denne anmodade då konsortiet att yttra sig om saken. Vid detta lotteri, som skulle anordnas af teaterbyggnadskonsortiet, skulle utsläppas obligationer för ytterligare 3 millioner kronor, hvilka likasom de föregående obligationerna skulle i vederbörlig ordning utlottas. Af vinsten på detta obligationslotteri skulle 250,000 kr. öfverlemnas till Operan att användas till uppehållande af dess verksamhet. Återstoden, likaledes beräknad till omkring 250,000 kr, skulle användas till uppförande af en anläggning för egen elektrisk belysning vid den blifvande nya Operan, hvilket förut ej varit påtänkt, men som nu ansetts vara en fördelaktig åtgärd.

Om man till dessa sålunda vunna penningar lägger det belopp af 50,000 kr., som förut tecknats — ungefär hälften för hvart och ett af de fyra närmaste åren och hälften endast för ett år —, torde man tryggt kunna anse, att Operans ställning är sådan, att dess arbeten utan att störas af finansiella svårigheter kunna lugnt försiggå, till dess inflyttningen i det nya operahuset för all framtid tryggat operainstitutionen.

Teaterbyggnadskonsortiet har förklarat sig ej ha något emot att upplägga ett dylikt lån, förutsatt att konsortiets behof af ökade medel i och för anläggning af ett eget elektricitetsverk tillgodoses samt att 70- à 75,000 kr. årligen under den tid operabyggnaden pågår kunna derigenom anskaffas för att sålunda definitivt få operaverksamheten ordnad.

Af denna t. f. operachefens framställning visar sig tydligen, att förslaget till det nya teaterobligationslånet utgått från honom, och då för upphjelpande af operans svåra finansiella ställning Stockholms stadsfullmäktige nekat understöd och de på enskild väg för ändamålet tecknade medlen äro otillräckliga, har man svårt att finna någon annan väg för operans räddning, än den af herr Burén föreslagna och redan beträdda. Att han dervid vändt sig till teaterkonsortiet är naturligt nog, då detta ju tillkommit för understödjande af operainstitutionen och åstadkommit det föregående premieobligationslånet, af hvilket det nu föreslagna med hänseende till det förras tillräcklighet för det afsedda ändamålet kan anses såsom att nödvändigt komplement. Det heter nu visserligen att »det rika teaterkonsortiet» borde vara skyldigt att bistå operan med nödiga penningemedel till dess densamma får inflytta i det nya operahuset, då dess ekonomi är betryggad, men då teaterkonsortiet förnekar sig kunna lemna sådant bistånd och lagligen ej kan dertill åläggas, så torde allt ordande om de stora medel och räntor, hvaröfver konsortiet förfogar, vara utan betydelse i den nu förevarande saken. Dessutom, då den nya operabyggnaden ännu icke hunnit på långt när ens till uppförande af grunden, och med kännedom om hvilka kostnader en sådan byggnad kräfver, hvilka vanligen i sådant fall öfverstiga de kalkulerade, torde det vara ganska svårt att för framtiden noga beräkna konsortiets debet och kredit.

I sin interpellation till finansministern och med frågan: »Hvilken är statsrådets ställning till den af t. f. chefen för Kgl. Operan gjorda ansökan om ett nytt premieobligationslåns emission?» framträder emellertid herr Tamm på Fånö med den åsigten, att ett nytt obligationslån för operan skulle vara obehöfligt på grund af det förras tillräcklighet för ändamålet. Denna beräkning är, som vi sökt visa, oriktig och kan sålunda ingalunda gälla som ett bevis på obehöfligheten af det nu föreslagna nya lånet till anskaffande af medel för operans upprätthållande. Men det tycks ej så mycket vara den finansiela sidan af saken som framkallat herr Tamms på Fånö interpellation och opposition.

Ett mera talande skäl mot det ifrågavarande lånet synes herr Tamm på Fånö finna i dess egenskap af obligationsaffär med utlottning, eller af en lotteriaffär, som han anser demoraliserande såsom retande spellustan hos svenska folket. Interpellanten tycks dock glömma, att såväl stater som kommuner och bolag etc. drifva sådana affärer med utlottning af obligationer, och dessa kunna alla vara föremål för affärsspekulation i samma väg, som klandras så mycket af honom i fråga om teaterobligationer; han tycks ej heller rätt erinra sig skilnaden mellan ett vanligt penningelotteri (t. ex. Hamburgerlotteriet), som narrar folk att kasta bort pengar för en högst tvifvelaktig vinst och utan alls någon valuta för dessa i öfrigt, samt ett obligationslotteri, dervid obligationen är en valuta, som i det närmaste bibehåller sitt värde, åtminstone icke mister detta i så hög grad, att icke en möjlig högre vinst vid utlottningen kan uppväga risken af en liten minskning af papperets värde. Sedan interpellanten i början af sitt anförande framhållit, att det första premieobligationslånet utgjorde en »dispens» från gällande förordning yttrar han: »Skulle K. M:t utsträcka sin rätt till att å nyo dispensera från en utan allt tvifvel af moraliska och

ekonomiska hänsyn * tillkommen förordning, så skulle snart pretentioner uppstå som svampar ur jorden. Först ett lån för operans verksamhet, så kanske ett för pensionskassan, och hvarför ej för teatrar i Göteborg, Malmö, för pansarbåtar och museer o. s. v.?» Talaren synes under detta resonnemang glömma, att det gäller landets *enda högre konstanstalt* af detta slag, med hvilken ingen annan af sådant slag är eller kan komma i paritet och hvars vigt för den andliga odlingen ingen förståndig och fördomsfri person torde kunna förneka. Men det saknas ej skäl till den förmodan, att herr Tamm på Fånö likasom lektor Waldenström och hans själsfränder fördöma allt hvad opera och teater heter, åtminstone har herr Tamm på Fånö blottat hur föga han har begrepp om operan och dess behofver, när han på tal om de stora kostnaderna för operan under öfvergångstiden frågar: »Hvarför behöfver man t. ex. underhålla så stor ballettkår?» Ett faktum är dock att vår operas ballettkår är den minsta möjliga och en sådan kan ej undvaras. Det finns i operor en slags musik kallad ballettmusik, ofta af ganska stort estetiskt värde, denna förutsätter befintligheten af en ballett, hvilket allt förslagsställaren synes ha glömt. Hans filantropi synes också komma till korta när det gäller denna kårs ekonomiska väl.

Interpellationen besvarades genast af finansministern, som framhöll skilnaden mellan ett vanligt lotterilån och obligationslån, nödvändigheten att upprätthålla operaverksamheten, som om den nu nedlades skulle försätta den talrika personalen i en beklaglig ställning, behofvet af eget elektricitetsverk och åtskilliga inre dekorationer, hvilka ej kunna bekostas af nu beräknade medel, etc. och slutar sitt svar sålunda:

»Enär ej kan ifrågasättas att hos riksdagen begära ökade anslag till Operan, synes den nu föreslagna åtgärden, nemligen att vinna ett nödigt tillskott genom ett nytt mindre premieobligationslån, vara, snart sagdt, den enda utvägen att kunna rädda situationeu; jag skulle vara interpellanten synnerligen tacksam, om han hade lyckats utfinna någon annan; och om dertill betänkes att en del af det föreslagna lånets vinstmedel skulle användas för sådana ändamål till sjelfva Operabyggnaden, som förut icke varit beräknade, men som anses vara till stort gagn för den samma, så lär väl äfven deruti finnas ett ökadt skäl till stöd för denna åsigt.

Pågående underhandlingar med teaterbyggnadskonsortiet om nu föreslagna lån förutsätta, att hvarje obligationsinnehafvare skall återvinna sitt utgifna kapital jemte årlig ränta, uppgående till nära 2 proc, vinstchancerna oberäknade; men då frågan ännu icke behandlats i statsrådsberedningen, än mindre blifvit föredragen inför k. m:t kan jag icke nu inför kammaren förutsäga hvilken utgång frågan kan komma att få.»

Finansministern understöddes af herrar Björnstjerna och Reutersvärd. Den förre förklarade, att han ej var någon vän af lotterier men ville på inga vilkor medgifva, att regeringen genom att ge tillstånd till premieobligationslån framkallade spellusten i landet. Den låge i den menskliga naturen och kunde vändas i en gagneligare rigtning genom dessa premieobligationer, än om penningarne för lotteriändamål vandrade till utlandet. Herr Reutersvärd förklarade, att teaterbyggnadskonsortiet skötte sin verksamhet så samvetsgrant sig göra låter och leddes dervid af kärlek till konsten.

Man har på senare åren i denna verksamhet endast velat se en egennyttig sträfvan hos den finansman, bankdirektören Knut Wallenberg, som säges ha varit upphofvet till teaterbyggnadskonsortiet, men vi vilja då erinra, att utom denne i spetsen för dess bildande stält sig så aktade och ansedda män, som öfverståthållaren Tamm, landshöfding Themptander, hofmarskalken Reutersvärd, bankofullmäktigen doktor Arnberg, riksdagsfullmäktigen, nu mera statsrådet Wikblad, kabinettskammarherren E. Ribbing och godsegaren Walldén.

Skulle också konsortiet göra en vinst på det berömliga företaget att rädda vår opera och skaffa oss ett nytt tidsenligt operahus, kunde denna vinst väl få räknas det till godo såsom en välförtjent nationalbelöning.

H.

Från Niels W. Gades barndoms- och ungdomsår.

(Forts.).

Hos Wexschall gjordes bekantskap med en annan elev, Edvard Helsted, till hvilken Gade kände sig dragen med sådan sympati, att det snart mellan dem utvecklade sig en innerlig vänskap, en vänskap som äfven utsträcktes till och besvarades af Edvards bror Carl och som fortfor till Gades död.

Genom Helstedarne * och vid Gades anställning i kapellet, kom den unge stillsamme Michael Wiehe till som vän, och jemte Hoedt lefde dessa unga personer ett högstämdt och rikt ungdomslif. Uppfyllda af idealistisk sträfvan hyste de den öfvertygelsen, att icke blott ett musikaliskt bildadt öra utan också ett bildadt öga, skolad tanke, tyglad fantasi och luttrad känsla voro nödvändiga vilkor för talangens fulla utveckling och sökte att tillegna sig detta bl. a. genom att ofta besöka måleri- och skulptursamlingen samt genom flitig läsning af literaturens mästerverk. De tre musikerna fördjupade sig dessutom hvar dag i den nya intressanta musik, som med Beethovens, Mendelssohns och Schumanns namn inträngt i musikverlden. När de hade ledighet från lektioner eller teatertjenstgöring — ty ingen af dem kunde lefva utan att förtjena pengar, och föräldrarna skulle också understödjas — var målet för deras skyndande steg antingen det låga rummet vid Nygade, der man kunde kika in och se »om Niels satt vid klaveret», eller också vindsrummet i Vingårdsgränd, der bröderna Helsted bodde. I regeln var det Gade, som med notrullen, under yttrandet: »Nu ska' ni få höra något!» trädde inom dörren hos bröderna Helsted, och så gick det timtals löst på att studera musik, nytt och gammalt, utländskt eller danskt. Såsom den der kunde spela bäst, var det Gade, som föredrog sakerna, understödd af Carl Helsted när det gälde sång.

Det var också Gade, som först hade sin åsigt färdig och uttalade den för de andra, hvarefter de antingen enades i beundran öfver skönheterna eller kommo i diskussion om sina skiljaktiga åsigter. Naturligtvis spelades äfven egna kompositioner och man begärde hvarandras dom öfver dessa. Så samspråkade de med ungdomlig ifver och lustighet, och deras framtidsplaner och drömmar afhandlades lifligt. Någonting stort skulle de alla blifva, det var afgjordt; men Gade förklarade på köpet att det måste ske inom fylda 25 år. Åtminstone satte han sig i sinnet, att detta skulle bli fallet med honom sjelf, och till ständig påminnelse härom satte han ett plakat öfver sin säng och målade på det: »25 år». Så gick vintern, och när marken begynte grönska och luften blef mildare, då vandrade han ut från den tråkiga staden ut i den fria naturen; det lif, som här var på väg att bryta fram, öfverväldigade honom; länge vankade han omkring, med glädje mottagande hvarje vårligt intryck, som sedan i toner och harmonier omsattes i hans själ, eller låg han drömmande i gräset, medan tankar och syner upptogo hans sinne. Han älskade vårtiden från sin första ungdom hela sitt lif igenom, och han gladde sig åt dess ankomst, så fort årets kortaste dag var öfver; i en glad ton sade han alltid den 21 december, »ja, nu går det mot ljuset, nu kommer

---

* Det torde kunna anses som en malplacerad filantropi att vilja med ett sådant öfvervakande af individuel ekonomi och moral inskränka den personliga sjelfbestämningsrätten.

* Edv. Helsted (f. 1816) var violinist i Kgl. kapellet, sedan lärare i teori och pianospel vid konservatoriet; har komponerat musik till ett par baletter af Bournonville. Carl H, (f. 1818) var flöjtist i hofkapellet och efter studier hos Garcia i Paris, sånglärare. Äfven han blef vid konservatoriets upprättande lärare vid detsamma. Han har komponerat symfonier, en pianoqvartett och sång verk. *Red.*

den härliga tiden». Den sista gång han upprepade dessa ord var söndagen den 21 december 1890, då han om aftonen bortkallades genom en plötslig död.

Ofta voro de båda vännerna Helsted med på de utflykter Gade företog i närheten af staden, och man tog då med sig en och annan bok, som gemensamt lästes och kritiserades. Hoffmans fantastiska noveller gjorde starkt intryck, och med förtjusning helsades den »grünlich-gelbe Schlange», när månens strålar lekte på Öresunds böljor.

(Forts.)

Från scenen och konsertsalen.

Kgl Operan. Febr. 17. *Wagners-konsert.* 1) Uvertyr till »Tannhäuser»; 2) Sentas ballad ur »Den flygande Holländaren»; 3) »Charfreitagszauber» ur »Parsifal»; 4) Förspel till »Lohengrin»; 5) Siegfried-idyll för orkester; 6) Förspel till »Mästersångarne»; 7) Parafras öfver ett motiv ur »Mästersångarne» af Wilhelmj (hr Aulin); 8) Vårsång ur »Die Walküre» (hr Ödmann); 9) Sorgmarsch ur »Götterdämmerung». — 19. Auber: *Fra Diavolo.* — 20. Verdi: *Den vilseförda* (Violetta: fru Vendela Andersson-Sörensen, 1:sta gästuppträdande; Alfred: hr Strandberg). — 22, 24, 26. Boïto: *Mefistofeles* (Margareta: fru Brag; Helena: frök. Frödin, debut; Martha: fru Strandberg; Faust: hr Ödmann; Mefistofeles: hr C. A. Söderman). — 27. Donizetti: *Regementets dotter* (Marie: fru Vendela Sörensen; Tonio, Sulpiz: hrr Strandberg, Sellergren).

Vasa-teatern. Febr. 15—28. Offenbach: *En soaré i Kåkbrinken,* operett i 1 akt. (Ernestine, fru Korkroth: frök. Hamberg, fru Andersson; Clavendahl, Wexelborg, Jöns, herr Korkroth: hrr Ander, Lundin, Hagman, Salmson). — *Dockfeén* (Die Puppenfée) pantomimiskt ballettdivertissement; musik af Joseph Bayer.

Södra teatern. Febr. 23—27. *Niniche.* (fru Lundberg, hr Holmqvist, gäster).

Musikaliska akademien. Febr. 20, 25. Alfred Reisenauers 2:dra och 3:dje konserter. — 27. Fr. Nerudas *3:dje kammarmusiksoaré.* 1) Chopin: Sonat för violoncell och piano (hr Richard Andersson), G-moll, opus 65; 2) Neruda: »Musikaliche Märchen» för klarinett, altviol och violoncell (hrr Kjellberg, Nordqvist, Neruda); 3) Beethoven: Pianotrio, Ess-dur, opus 1 nr 1 (frök. Ebba Falkengren, hrr Book, Neruda). — 28. *Filharmoniska sällskapets* 2 dra abonnementskonsert. 1) J. S. Bach: Preludium och fuga, instrumenterad med tillagd koral af Jos. Abert; 2) Gunnar Wennerberg: »Stabat Mater», latinsk sequens af Jacobus de Benedictis, komponerad för soli, blandad kör och orkester. Solister: fruar Brag, Jungstedt-Linden, frökn. Hallström och Frödin, hr Brag och en musikälskare.

Vetenskapsakademien. *Konsert* af hr Nils Sjöholm; bitr.: frökn. Marie-Anne Hüttling, Maria Högberg, Alma Thorssell, Anna Ahlström (ackomp.), en damkör och amatörer.

Fru Vendela Andersson-Sörensens med stort intresse motsedda gästspel å den scen, der hon förr vunnit så många lagrar, har nu tagit sin början, och den intelligenta, behagliga och konstnärliga sångerskan är nu såsom förr i besittning af de vinnande egenskaper som gjort henne till publikens gunstling, här som annorstädes. Vid hennes första uppträdande i Verdis »Den vilseförda», var dock salongen ej fullsatt, såsom man kunnat tro, men orsaken härtill låg väl både i operans klena dragningskraft i och för sig, som ock deri, att andra musiktillställningar egde rum samma afton. Fru Sörensen skördade emellertid det lifligaste bifall såväl efter den stora brillant utförda arian i första akten som sedan under aftonens lopp och hyllades med blommor och inropningar efter akterna. Under en af mellanakterna hörde vi en af våra förnämsta dramatiska artister yttra, att enligt hans åsigt funnes för närvarande ingen scenisk konstnärinna, som egde förmåga att vare sig i musikaliskt eller dramatiskt hänseende återgifva Violettas parti så fulländadt som fru Sörensen. En aktad kritiker i en våra större platstidningar säger också att »i själfullt uttryck och dramatisk illusion slog hon både Arnoldson och Petrini ur brädet», och dessa, särdeles den förra, räknas bland vår tids »divor», som i utlandet — om man skall tro tidningarne — åtnjuta stort anseende och dryga honorar. För vår del är det ett nöje att konstatera de båda citerade auktoriteternas omdömen, ty fru Sörensens återgifvande af den vilsefördas rol var i alla afseenden mönstergill, och hennes spel i sista akten, särdeles i dödsscenen kan förliknas med det bästa vi i den vägen sett, det var drag i hennes spel, som skulle hedrat sjelfva Sarah Bernhardt. Skada endast, att icke direktionen till pjesens fromma bestått den värderade gästen en bättre omgifning. Det synes, hvad vi äfven sett anmärkt på annat håll, som om, i händelse herr Ödmann var förhindrad att sjunga sin gamla rol i operan, herr Lemon kunde fått bereda sig till utförandet af Alfreds parti. Endast när alla roler äro väl besatta kan denna något slitna opera med intresse åhöras. Den nytta och lärdom fru Sörensen genom sitt storslagna, fulländade spel och konstnärliga sång bereder våra yngre förmågor är oskattbar, hvarför vi väl kunna lyckönska Kgl. teaterns direktion, att den kunnat förmå fru Sörensen att, om ock för en kort tid, lemna privatlifvets lugn för att åter beträda vår operascen.

Fru Sörensens andra rol här var Marie i »Regementets dotter» och det är väl bekant hvilken behaglig lifligh et och varm känsla hon förstår inlägga i detta parti. Utrymme saknas att i detalj påpeka hennes utmärkta vokala och dramatiska framställning i denna opera. Intressant skall blifva att åter få höra fru Sörensen såsom Zephyrine i »Diamantkorset», Susanna i »Figaros bröllop» och Lakmé; den senare rolen af så mycket större intresse, som fru S. ej sjungit den här förr. I »Mefistofeles» hade fröken Frödin sin andra debut som Helena. Hennes klara och vackra stämma och förmånliga apparition gjorde ett behagligt intryck, och debuten kan anses lyckad om än för utförandet af den svåra Troja-arian större dramatisk och musikalisk förmåga erfordras, än hvad man kan fordra af en debutant. Fru Brag, som förut sjungit Margareta i »Faust», fyllde sin uppgift äfven nu tillfredsställande nog, ehuru scenen i fängelset återgafs något för matt. Som Mefistofeles har herr Söderman förut uppträdt här. Hans kraftiga röst ger tillbörlig schwung åt framställningen, en nästan till hojtande stegrad forcering af stämman bör dock undvikas. I Fausts parti gjorde herr Ödmann lycka som vanligt. Den andra Wagner-konserten gafs för temligen gles salong. Två sådana med blott några dagars mellanrum föreföll väl vår publik såsom en för stark dosis.

Herr Reisenauer hade denna gången endast halffyld salong på sina tre konserter. I motsats till Köpenhamnskritikens öfversvallande loford, blef herr Reisenauer omildt nog bedömd här denna gång. Klandret gick dock till öfverdrift. Herr R. är obestridligen en stor virtuos med förträfflig teknik, hans fortissemo är en åska, hans pianissimo zefyrfläktar, emellertid hade vi väntat att få se honom mera utbildad i hänseende till djup och mångsidighet. Herr Reisenauer är med dessa egenskaper en dugtig Liszt-spelare, såsom han nu visade i dennes »Don Juan-fantasi», »Reminiscenses» ur »Profeten» och ungerska Rhapsodier, å andra sidan utförde han klart och stilriktigt Händels, Bachs, Couperins och och Rameaus äldre saker, och med vexlande uttryck på ett talangfullt sätt Schumanns »Carneval»; i Chopins »Berceuse» etc., Fields Nocturne och Rubinsteins Barcarolle nedlade herr R. all den finess i fin touche och sjungande ton, som står honom till buds. Emellertid är han ej utan en viss affektation i framkallande af effekter, bland hvilka den att låta en drill småningom dö bort med tillhjelp af pedalen särskildt må påpekas. Af Beethoven spelade herr R. endast en sonat, den allbekanta »Månskenssonaten», de 32 variationerna och 3 Bagateller. I sonatens första sats begick herr R. samma misstag som många andra virsuoter, att släpa fram triolerna för långsamt, hvilket stör satsens hela poesi. De öfriga delarne af sonaten utfördes tillfredsställande nog. Beträffande utförandet af Schuberts »Ständchen» måste vi anmärka en mindre rekommendabel frihet i afseende på rhytmen. Triolerna i denna melodi utplånades alldeles genom ett släpande sentimentalt framsjungande af sången. Bättre lyckades då herr R. med Schuberts stora C-dur-Fantasi och Ungarischer Marsch. Intressant har emellertid varit att återhöra herr Reisenauer,

sedan han efter sin så lyckade debut här för sex år sedan nu fått namn som en af nutidens mest framstående pianovirtuoser.

Filharmoniska sällskapets konsert var denna gång särdeles intressant genom framförande af ett stort nytt inhemskt tonverk: GunnarWennerbergs »Stabat Mater», den genialiske tonsättarens sist fullbordade arbete. Detsamma röjde i intet afseende någon ålderdomlighet hos den 75-årige komponisten; alltigenom, friskt och varmhjertadt inspireradt om än här och der röjande förebilder af äldre och yngre komponister på samma fält, fängslade det intresset från början till slut och fick äfven ett godt utförande. Särskildt fäste man sig vid det af tonsättaren värdigt hållna och det hela väl uppbärande orkesterpartiet. Redan första kören i mera sträng stil gör en mycket anslående verkan; det derefter följande altsolot, »O quam tristis», är ett af verkets glansnummer, och utfördt med fru Lindens talang och präktiga stämma framträdde hela dess skönhet. En vacker trio för sopran, alt och bas följer på detta nummer, särskildt anslående genom sin instrumentering med harpa och violinpizzicaton. De följande numren utgöras af Sopransolo med kör, Duett för alt och bas, Soloqvartett med kör, Soloqvartett, Soloqvartett med kör, Baritonsolo (ej nu utfördt) och Slutkör. Denna slutkör är ett storslaget nummer, som värdigt afslutar det hela. Efter den dystert allvarliga början »Qvando corpus» inträder här »Paradisi gloria», en kraftig jubelsång med präktiga kör och orkestereffekter. Man kan endast anmärka hos detta nummer något för stor längd, som kan verka menligt i afseende på slutintrycket hos publiken. Äfven de öfriga numren innehålla åtskilliga vackra solo- och ensemblesaker jemte ett och annat i mera modern operamessig stil. I utförandet hedrade sig såväl solisterna, företrädesvis de kvinliga, som Filharmoniska sällskapets kör och solist i tenorpartiet samt hofkapellet och dirigenten, herr Hallén. Efter slutet af konserten, som gafs inför fullt hus och till en del bevistades af konungen och kronprinsen, steg tonsättaren, sedan åhörarne börjat aflägsna sig, upp på estraden att tacka dirigent och medverkande, då de kvarvarande åhörarne begagnade tillfället att upprepade gånger bringa den populäre tonskalden en liflig hyllning. Vi taga för gifvet att detta märkliga tonverk innan kort kommer att å nyo gifvas och då i en af våra kyrkor, så att en större publik må få tillfälle att njuta af detsamma. Vi kunde då måhända få tillfälle att yttra oss mera om detsamma än hvad det begränsade utrymmet nu medgifver.

Herr Nerudas kammarmusiksoaré och matinén- i Maria kyrka hindrade oss andra musiktillställningar att öfvervara. Herr Sjöholms konsert var talrikt besökt och herr S. visade sig såsom komponist af solo- och körsånger samt två violqvartetter icke utan idéer och anlag, som dock ännu ej nått full mogenhet. Af de biträdande sångerskorna gjorde sig särdeles fröken Alma Thorsell fördelaktigt bemärkt, kören var väl inöfvad och ackompanjemanget sköttes af fröken Anna Ahlström ganska förtjenstfullt.

Från in- och utlandet.

Kgl. Operan. Fru Vendela Sörensens nästa rol blir Zephyrines i Salomans omtyckta opera »Diamantkorset». Badutos rol, som förr återgafs af herr Lundqvist, utföres nu af herr Vallenius, Gigotis af herr Brag.

Gunnar Wennerbergs nyligen af Filharmoniska sällskapet med stort bifall gifna »Stabat mater» har af en och annan tidning uppgifvits vara den genialiske och populäre tonsättarens »svanesång», såsom han sjelf uppgifves ha yttrat. Vi kunna meddela, att detta är ett misstag. Tonsättaren kunde så mycket mindre ha lemnat en sådan uppgift, som vi från säkert håll veta, att han för närvarande är sysselsatt med ett större oratorium, som torde bli färdigt nästa vår, samt äfven ett fosterländskt stycke för soli och kör med orkester. Beträffande orkestreringen af hans föregående verk, så är, som bekant, densamma till »Stabat mater» fullständigt verkställd af honom sjelf, men han har är äfven instrumenterat sitt oratorium »Jesu födelse», hvari endast 2 nummer orkestrerats af direktör Nordqvist, då komponisten, efter att ha kallats till ecklesiastikminister, ej fick tid att fullborda instrumenteringen.

Fröken Augusta Öhrström, den bekanta svenska sångerskan, hvilken nu en längre tid vistats i Amerika, sammanvigdes i början af februari med sångaren F. O. Renard i Omaha derstädes. Fru Renard kommer att fortfarande uppträda som konsertsångerska under sitt gamla namn, berätta svensk-amerikanska tidningar.

Fru Dagmar Sterky, som nu afslutat sitt gästspel på Kristiania teater har återkommit hit till Stockholm.

Danske operasångaren Emil Holm, som sedan sistlidne september månad uppehållit sig i hufvudstaden och idkat sångstudier för herr Fritz Arlberg, kommer, innan han återvänder till Danmark, att härstädes omkring den 16 dennes gifva en konsert.

C. H. Billbergs ansedda pianofabrik i Göteborg meddelar å sista sidan en annons, som härmed påpekas.

Professor Julius Günther fylde den 1 mars 75 år, hvarvid den ännu ungdomligt raske, liflige och verksamme sångprofessorn af elever, kamrater och vänner fick emottaga talrika lyckönskningar och vänskapsprof.

Konsertmästare Tor Aulin kommer att den 21 dennes gifva en konsert i Musikaliska akademien med biträde af hofkapellet under ledning af förste hofkapellmästaren C. Nordqvist. I nästa nummer torde vi få tillfället att om den intressanta konserten lemna fullständigare upplysningar.

Musikföreningen gifver den 7 mars sin 33:dje konsert i Musikaliska akademien och denna lofvar att bli af stort intresse. Hufvudnumret blir Anton Rubinsteins här aldrig uppförda »Babels torn», »andlig opera» af Julius Rodenberg (öfversatt af F. Arlberg) och med ämnet, såsom namnet angifver, hemtadt från den bibliska berättelsen om tornbyggnaden i Babel. Texten skildrar å ena sidan det himmelsstormande menskliga högmodet (Nimrod och hans följe), å andra sidan den barnsliga tron och ödmjukheten inför Gud (Abram och englarne) i deras inbördes motsats. Det fåfängliga i gudlöshetens trotsiga företag blir uppenbart, då hela det stolta tornet under förfärligt brak med blixt och tordön störtar samman och de byggande skarorna fly åt jordens alla håll. Ett verk, anlagt i så stor stil, kräfver för sitt värdiga uppförande många och goda krafters samverkan. Musikföreningens numera högst betydligt förstärkta kör har här en svår men intressant och vacker uppgift. Solopartierna äro blott tre: Abram (tenor), Nimrod (bas) och uppsyningsmannen (baryton); de komma att sjungas af herrar Ödmann, Smith och Lundqvist. Herr F. Nerudas vana och säkra hand kommer att föra taktpinnen. Hofkapellet kommer naturligtvis att biträda, börjande konserten med uvertyren till »Hakon Jarl» af J. P. E. Hatmann. Programmet upptager derefter en aria af Mozart.

Stundande konsert. Föreningen för bistånd åt lytta och vanföra förbereder till förmån för sin arbetsskola en matiné, som skall hållas i Musikaliska akademiens hörsal Maria bebådelsedag. Detta musiknöje torde blifva af stort intresse, enär herr Lundqvist och Ödmann samt fru Edling jemte flera andra goda och gerna hörda förmågor lofvat det samma sin medverkan.

Göteborg. Om den förut omnämnda föreställning å Stora teatern, hvilken af fru Vendela Sörensen i förening med fru Anna Pettersson gafs till förmån för dramatiska och musikaliska artisternas pensionsförening, skrifves härifrån beträffande den förras utförande af den kvinliga hufvudrollen i »Crispinos giftermål» bl. a. följande:

»Som Smeraldina uti Isidor Dannströms här förut gifna lilla buffa-opera »Crispinos giftermål» debuterade den så allmänt omtyckta sångerskan fru Vendela Sörensen för snart 12 år tillbaka och skördade redan då mycket bifall; nn både sjöng och spelade hon partiet öfverlägset, och isynnerhet gaf den pikanta men särdeles svåra valsarian henne tillfälle att glänsa med sina drillar och sin brillanta legato-koloratur. Applåderna efter detta nummer ville knappast taga slut, blommor och kransar skördade den intelligenta sångerskan: bland dessa en lagerkrans med band i svenska färgerna från den nämnda pensionsföreningens styrelse. Vid den af sångbara melodier flödande operettens första uppförande innehades de öfriga partierna af tvenne ganska skickliga sångare, hvilket beklagligen nu ej var händelsen och hvarigenom äfven flera i handlingen ingripande sångnummer måste totalt uteslutas. Den gamle maëstron Dannström skulle säkerligen icke blifvit belåten att få höra sitt nätta opus så återgifvet; vi undantaga naturligtvis fru Sörensen, hvars framställning, som sagt, stod öfver allt beröm.» Libretton till »Crispinos giftermål» är mycket enkel; den handlar om en gammal förmyndare, hvilken beröfvas sin vackra pupil genom rivalens tillställningar och fiffiga upptåg. Men med all sin enkelhet kändes det dock som en lisa att ändtligen få se och höra en »benfri» operett, helst man under en lång tid fått till lifs dessa visserligen s. k. »skojfriska» men dock ohöljdt skabrösa offenbachiader, hvilka, säga hvad man vill, bidraga att försämra den musikälskande publikens goda smak. »Stora teatern har fortfarande haft till gäst fru Anna Pettersson, som låtit höra sig i »Kolhandlarne», »Lilla helgonet» och »Den sköna Galathea», hvari hon afslutade gästspelet den 27 Februari, då till efterpjes gafs för första gången på denna scen »Mascagnis »Cavalleria rusticana». Rolbesättningen i denna var följande: Santuzza fröken Lindegrèn, Lola fröken Axeline Sundin, Lucia fru Anna Brinck, Toriddo herr Bratbost, Alfio herr Lomberg. Samtliga de utförande få mycket beröm. — Den tredje och sista af direktör Hedenblads orkesterkonserter å Stora teatern egde rum den 25 februari. Programmet upptog: Beethoven: B-dur-symfoni, nr 4; Saint.Saëns: aria ur »Samson et Dalila» (fru Emilia Walter född Spongberg); Mendelssohn: Violin-konsert (konsertmästaren L. Zetterqvist); Bizet: L'Arlesiennes suite. — Filharmoniska sällskapet gaf sin 2:dra årskonsert i Stora börssalen den 22 februari med biträde af fröken Natalia Ferméus, fru Ellen Nilson och en musikälskarinna, pianoackompanjatriser, samt fröken Elsa Stenhammar, orgelackompanjatris; dirigent: doktor Karl Valentin. Programmet upptog: Hallén: Julafton, sopransolo och blandad kör; Wagner: Wolframs sång ur »Tannhäuser» (musikälskare); Borodine, A.: Solo und chor der polovezkischen Mädchen (ur operan »Furst Igor»); Mendelssohn: Hymn för sopransolo (fröken Ferméus) och kör; Gade: Aarstidsbilleder, opus 51, solo och damkör med 4 händ. pianoackompanjemang; Söderman, Aug.: musik till Ibsens »Peer Gynt».

Norge.

Kristiania. Fru Dagmar Sterkys gästspel å Kristiania teater slutade med februari månad. Under senare hälften af denna uppträdde hon flera gånger i »Villars dragoner» och ett par gånger i »Postiljonen». På Tivoliteatern ha gifvits föreställningar med ett par akter ur »Orfeus i underjorden» och och »Kolhandlarne», hvari ur fru Milly Berg utfört Therèses rol; öfriga medverkande ha varit herrar Ludv. Bergh (debut), Emil Linden, G. A. Lund och fröken Aagot Pedersen. I konsertafdelningarne ha låtit höra sig fröken Klara Skytt »premiérealtsångerka vid Kgl. teatern i Köpenhamn», en M:lle Verdier, solist på cornet à piston, samt »norsk damsextett», instuderad af fru Ida Bazilier-Magelsen. Den 16 februari gafs en Oselio-konsert under medverkan af fru Barbara Larssen, fröken Ragna Goplen och herr Björn Björnson till förmån för de vid Lofoten förolyckade fiskarenas familjer. Konserten upprepades ett par dagar senare såsom »Folkkonsert» med 1 kronas entréeafgift. Den 18 februari gaf fru Er. Nissen konsert, då hon sjelf spelade Beethovens C-moll-konsert, Chopins Sonate, opus 34, B-moll, och Liszts Ess-dur konsert. Fru Ellen Gulbranson biträdde med sång. Dessa båda konstnärinnor gåfvo, sedan en Folkekonsert i fästningens gymnastiksal den 26 februari, och dagen förut gafs 3:dje kammarmusiksoarén i bröderna Hals' lokal, hvarvid utfördes stråkqvartett af Haydn, D-dur, Rubinsteins opus 55, qvintett för piano, flöjt, klarinett, horn och fagott, F-dur. Fru Agatha Gröndahl utförde pianopartiet i denna. Programmet upptog för öfrigt sånger.

Finland.

Helsingfors. Den 13 februari gafs här en konsert af den berömde pianovirtuosen Eugen d'Albert, som då spelade Beethovens sonat 109, en egen sonat opus 10, Fiss-moll, tre nummer af Liszt, fyra af Chopin och saker af Mozart, Bach och Rubinstein. Kritiken berömmer mycket hans spel i synnerhet som tolkare af Beethoven och Chopin. »Icke ett enda fortissimo af det så kännspaka Sauer-Reisenauerska slaget», heter det, förekom i hans föredrag. Hans egen sonat intresserade endast till en viss grad. — Orkesterföreningen hade den 16 februari sin 5:te konsert i universitetets sollennitetssal med följande program: 1) Schumann: uvertyr till »Manfred»; 2) aria ur Glucks »Alceste» (fru Dower-Bachmansson); 3) Sibelius: »En saga» för orkester (under komponistens direktion); 4) sång: Tschaikowsky: romans ur »Pique Dame», Schumann: »Allnächtlich im Traum» (fru Dower-B.); 5) Grieg: »Peer Gynt»-suite. För öfrigt hafva konserter under månaden (t. o. m. 20 februari) gifvits: af fru Hilda Castegren en folkkonsert i Brandkårshuset, af fru Lydia Dower-Bachmann den 20 februari i samma lokal med biträde af orkesterföreningen, af Adolfine Leander, biträdd af denna förening och pianisten W. H. Dayas, samt flere af de vanliga populära konserterna under ledning af herr Kajanus.

Danmark.

Köpenhamn. Å Kgl Operan har under förra månadens senare hälft uppförts: »Barberaren i Sevilla», »Elverhöj», »Faust» med den nya tenoren herr Herold i titelrolen, fröken Dons som Margareta, herr Lange som Mefistofeles och herr Simonsen som Valentin; vidare »Det var en gång...», »Carmen» (med fröken Dons och herr Fr. Brun), Helligtrekongers aften» och balletten »Valdemar». Folketeatret gaf den 16 februari »Et Folksagn» för 50:de och sista gången. Vid Ceciliaföreningens 2:dra konsert i konsertpalaëts stora sal utfördes Händels »Belsazar». Violinisten Ondricek hade den 16 februari en populär konsert och 13:de folkekonserten egde rum den 26 februari under herr V. Bendix' ledning med stor orkester och biträdande af pianisten fru Marie Dahl, född Musæus samt kapellmusikus Fritz Bendix. — Af Hortense Panum har annonserats föreläsning om »Klaverets och klavermusikens historia», hvartill musikillustrationer utlofvats af framstående pianister.

Berlin. Pietro Mascagni' »Cavalleria rusticanas» bekante kompositör, vistas för närvarande på besök i Berlin, å hvars Kgl. Opera han den 21 februari sjelf dirigerade utförandet af nyssnämda stycke. Han anför mycket lugnt, men med så energiska rörelser, att det förefaller åskådaren som orkestern genast borde förstå honom. Han helsades vid sitt inträde med applåder, intermezzot måste tagas da capo, och efter slutet framkallades han fem gånger.

Hans senaste opera »Bröderna Rantzau» rönte nyligen vid första uppförandet i Kgl. Operan härstädes en rent at sensationell framgång, meddelar Berl. Tageblatt. Salongen genljöd af da capo-rop och Mascagni hyllades entusiastiskt.

Dödsfall.

Lachner Vincenz, f. d. hofkapellmästare, född den 19 juli 1811 i Rain (Oberbayern), † den 22 januari i Karlsruhe, der han länge varit bosatt. V. Lachner var den yngste bland de som musiker bekanta tre bröderna, af hvilka den äldste och mest betydande, Franz, dog 1890; Ignaz den andre brodern var en tid hofkapellmästare i Stockholm efter Foroni (1858—61). Vincenz L. efterträdde denne som organist i reformerta kyrkan i Wien 1831, och då Franz L. lemnade sin kapellmästareplats i Mannheim, erhöll han i stället denna befattning, som han beklädde till sin pensionering 1873. Som komponist är Vincenz L. mest bekant genom sina manskörer och studentsånger; nästan alla Scheffelska texterna har han satt i musik; mest omtyckta af dem äro: »Alt Heidelberg, du feine», »Im schwarzen Wallfisch» och »Nun grüss dich Gott, Altheidelberg», prisbelönta sången »In dir Ferne» m. fl. Han har för öfrigt komponerat symfonier, uvertyrer till »Turandot» och »Demetrius», kammarmusik, pianomusik, solosånger etc.

Schuster, August Moritz, kontrabasvirtuos, f. d. ledamot af Kgl. hofkapellet i Stockholm, född den 3 november 1819 i Zittau (Sachsen), † härstädes den 24 februari. S., som förut haft anställning vid orkestrar i Polen och Ryssland, blef 1844 engagerad i härvarande operakapell.

Musikbilagan.

Genom oförutsedda hinder har vår första musikbilaga för året blifvit fördröjd, men torde med säkerket kunna utlemnas till våra prenumeranter senast med nr 7 af tidningen. Af innehållet må nämnas *pianostycken* af Tor Aulin och Emil Sjögren; Ivar Hallströms herr Lemon tillegnade och af honom med mycket bifall å grefvinnan Taubes soaré sjungna nya sång »*Ich bin jung*», »*Jag är ung*», samt den vackra *introduktionen* till andra akten af Ennas märkliga opera »*Heksen*», i tvåhändigt pianoarrangemang, hvars intagande i vår musikbilaga möjliggjorts genom förläggarens, k. hofmusikhandlaren Hennings' vänliga erbjudande och benäget medgifvande af Abr. Lundquists hofmusikhandel härstädes, som för Sverige innehar förlagsrätt.

Obs. Vi få erinra, att musikbilagan *endast* utlemnas till våra *årsprenumeranter*. Inga exemplar säljas särskildt, enär upplagans storlek beräknas efter prenumerantantalet.

Redaktionen.

C. H. Billbergs Pianofabrik

(utställningslokal: Ferd. Lundqvists hus, Östra Hamng. 42, Göteborg)

rekommenderar sina mångfaldigt in- och utrikes, senast vid Industriutställningen i Göteborg 1891 med Silfvermedalj, prisbelönta

Resonator-Pianinos & Flyglar

med egna förbättringar.

Intyg:

Då å härvarande Industriutställning i sommar C. H. Billbergs Pianofabriks instrumenter tilldrogo sig min särskilda uppmärksamhet genom sin nya konstruktion, har jag tagit samma i närmare betraktande till såväl inre som yttre samt profspelat dem, och är det mig ett sant nöje att kunna meddela, att desammas byggnad är i minsta detalj af utmärktaste beskaffenhet, och vill jag bland annat påpeka den sinnrika anordningen af stämstocken *(dess bakåtlutande ställning)*, som vidtagits i och för stämningens underlättande och största hållbarhet; de nya *Pianinoagrafferna*, stöd för strängarnes fästande; en som lemna säkraste största instrumenten för tonens utdel af *framsidans öppnande* å de bara tonen, till stor del beroende bredning; den stora, fylliga, sång- titionen, som äro de förträffligaste på *resonatorn*; touhen och repe- ord instrumenten äro med anled- man kan önska sig: — med ett utmärktaste här på platsen och ning af dessa nya anordningar de kunna fullkomligt täfla med de bästa utländska fabrikat. Göteborg den 1 september 1891.

Robertine Bersén-Scheel,
f. d. Elev af Kongliga Musikkonservatorierna i Stockholm och Leipzig samt af Benjamin Godard i Paris & Frans Liszt.

Jag har tagit kännedom om C. H. Billbergs Pianofabriks nya pianinomodell och funnit dem *utmärkta*. Arbetet är i alla afseenden gediget, och de sinnrikaste anordningar äro vidtagna för att åstadkomma en *ovanligt stor och vacker ton*, liknande en flygels. Touchen är ytterst angenäm och behaglig och repetitionen den bästa. Göteborg den 26 Sept. 1891.

Elfrida Andrée,
Domkyrkoorganist och ledamot Kongl. Musikaliska Akademien.

Geehrter Herr! Gothenburg 2 März 1892.

Da ich höre, dass Sie meine Meinung über Ihre Claviere kennen möchten -- so erlaube ich mir Ihnen diese Zeilen zu schreiben, um Ihnen zu sagen, dass ich das Pianino von Ihnen, welches ich jetzt Gelegenheit zu spielen hatte — für *ganz ausgezeichnet* halte. Es ist weich und zugleich kräftig im Ton und angenehm in der Spielart. Bedaure, dass es mir wegen Mangel an Zeit nicht möglich war zu Ihnen zu kommen und mehrere Claviere von Ihnen kennen zu lernen.

Hochachtungsvoll
A. Essipoff-Leschetizsky,
Kaiserliche Österreichische Hofpianist.

Respektabla ombud antagas.

Svensk Musiktidning,

Nordiskt Musikblad, 13 årg. 1893, utgifves efter samma plan som förut, med **populärt**, omvexlande innehåll, försedd med **porträtter** och **musikbilagor** (omkring 14 sidor, god och lätt utförbar piano- och sångmusik). Tidningen utkommer 2 gånger i månaden omkring den 1:sta och 15:de (utom juli—augusti). Pris **5** kronor pr år. Musikbilagan endast för helårsprenumeranter. Lösnummer 25 öre.

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och **Orglar** från in- och utländska utmärkta Fabriker **till de billigaste** priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af **Flyglar** från Blüthner och **Pianinos** från G. Schwechtens berömda fabriker.

Gust. Petterson & Komp.
43 Regeringsgatan 43.
Flyglar, Tafflar och **Pianinos** från **J. G. Malmsjö.**

Skandinaviska Orgelfabrikens
Kammarorglar,

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten *enhälligt* vitsordade för att vara de **bästa** i norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.

Skandinaviska Orgelfabriken.
Kontor och utställning i Stockholm:
Mästersamuelsgatan 24.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu å ***2 kronor*** hos P. Herzog, Malmskilnadsgatan 54.

Innehåll: August Enna (med porträtt). — Kgl. operans finansfråga och herr Tamm på Fånö af H. — Från Niels W. Gades barndoms- och ungdomsår (forts.). — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Musikbilagan. — Annonser.

Stockholm, tryckt i Bergs Boktryckeri, 1893